

TÜRKİYE'DE TURİST VİZESİ VEYA İKAMET İZİNİ İLE BULUNAN YABANCILARIN ADİL YARGILANMA HAKKINA İLİŞKİN BİLGİ NOTU

İÇİNDEKİLER

- 01 Amaç ve Yararlanıcı
- 02 Adil Yargılanma Hakkı Nedir?
- 03 Adli Yardım Hizmeti Nedir?
- 03 Adli Yardım Hizmetinden Nasıl Yararlanılır?
- 04 Hangi Konularda Adli Yardımdan Yararlanabilirim?
- 05 Kaynaklar

AMAÇ

Bu bilgi notu, Türkiye'de turist vizesi veya ikamet izniyle bulunan yabancıların adil yargılanma hakkına ilişkin bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır.

YARARLANICI

Bu bilgi notunun yararlanıcısı LGBTİ+'lar başta olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye'de turist vizesi veya ikamet izniyle bulunan yabancılardır.

ADIL YARGILANMA HAKKI NEDİR?

Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesi'nin 6. maddesi adil yargılanma hakkını "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir." şeklinde tanımlamıştır.

Adil yargılanma hakkı 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36. maddesinde de "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." şeklinde yer almıştır. Adil yargılanma hakkı temel hak ve hürriyetler arasında yer almakta olup, yabancılar için, ancak milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlandırabilmesi mümkündür.

Yabancıların Türk mahkemelerinde dava açmasını engelleyen bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte Türk mahkemesinde dava açan, davaya katılan veya icra takibinde bulunan yabancı gerçek ve tüzel kişiler, yargılama ve takip giderleriyle karşı tarafın zarar ve ziyanını karşılamak üzere mahkemenin belirleyeceği teminatı göstermek zorundadır. Teminat gösterme yükümlülüğünün istisnaları uluslararası anlaşmalar aracılığı ile düzenlenmiştir. Bu doğrultuda Hukuk Usulüne Dair Lahey Sözleşmesi uyarınca anlaşmaya taraf devletlerden birinde ikamet iznine sahip olan yabancılar ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, kendi ülkelerinde açacakları davalarda teminat yükümlülüğünden muaf olduğu ülke vatandaşları, teminat yükümlülüğünden muaftır.

ADLİ YARDIM HİZMETİ NEDİR?

Adalet erişim hakkının devamı niteliğindeki adli yardım hizmeti avukatlık ücretleri ile diğer yargılama giderlerini karşılamak üzere bulunmayan kişilerin avukatlık hizmetlerinden yararlanmasını ifade etmekte ve barolar tarafından yürütülmektedir.

Adli yardım hizmetinin verilmesindeki usul ve esasların tespiti amacıyla Türkiye Barolar Birliği tarafından Adli Yardım Yönetmeliği hazırlanmış ve ayrıntılı düzenlemelere bu yönetmelikte yer verilmiştir.

ADLİ YARDIM HİZMETİNDEN NASIL YARARLANILIR?

Adli yardıma erişimde temel kural adli yardım bürolarına bizzat başvurulmasıdır, ancak Türkiye'deki baroların önemli bir bölümü aile üyeleri ya da sivil toplum örgütü temsilcileri gibi üçüncü kişilerce yapılan ihbar ve bildirimleri de dikkate almakta ve gerekli koşulların sağlanması halinde adli yardım görevlendirmesi yapabilmektedir.

HANGİ KONULARDA ADLİ YARDIMDAN YARARLANABİLİRİM?

Adli yardım evlenme, boşanma, aile içi şiddet, velayet, vesayet gibi kişiler hukuku ve aile hukukuyla ilgili davalarda, her türlü alacak ve borçla ilişkili hukuk ve iş davalarında, idari makamların işlem ve eylemlerine karşı açılan idari davalarda ve icra ve iflas hukukuna ilişkin takip ve davalarda sağlanabilen bir hizmettir.

İlaveten, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği de dâhil olmak üzere göç mevzuatı kapsamında uluslararası koruma başvurusunun reddi ya da iptali, sınır dışı kararı, idari gözetim veya ikamet izninin reddi ya da iptali gibi konular da adli yardım kapsamına girmektedir.

KAYNAKLAR

Mevzuat

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu
Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (Resmi Gazete: 17 Mart 2016, 29656)

Akademik Çalışmalar

Saliha Halıcı, Türkiye'de Yabancıların Eğitim ve Öğretim Hakkı, Yüksek Lisans Tezi, 2017, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Murat Şen, İnsan Hakları Bağlamında Çalışma Hakkı, MÜHFD, C. II, S. 2, 2013.

"Türkiye'de Sığınmacı Ve Göçmenlerin Adli Yardıma Erişimi: Tespitler Ve Öneriler", www.mhd.org.tr, Erişim Tarihi: 22.05.2021.

"LGBTİ+'ların Hukuk Gündemine (İçeriden) Bir Bakış: 2019-2020", www.spod.org.tr/, Erişim Tarihi: 22.05.2021

İnternet Kaynakları

www.egm.gov.tr/yabanciyim-ikametgah-ve-seyahat-haklarimla-ilgili-bilgi-almak-istiyorum
Göç Sağlığı Dairesi Başkanlığı (saglik.gov.tr)
www.sbb.gov.tr/ozel-ih-tisas-komisyonu-raporlari/
<http://calismaizni.gov.tr>

HAZIRLAYANLAR

Av. Ayşe Dilara Kaçar
Av. Ayça Doğu
Av. Irmak Aybartürk
Av. Beste Küçükşahin
Av. İbrahim Barış Sayar

www.17mayis.org

www.kaosgl.org